

Bartosz Janik

Superweniencja i ugruntowanie norm prawnych - analiza filozoficznoprawna

Hipotezą badawczą niniejszej pracy jest twierdzenie, że:

*Relacja superweniencji nie oferuje wystarczającego wyjaśnienia (ani rozumienia) związku pomiędzy tym, co społeczne, a tym co prawne, podczas gdy relacja ugruntowania wyjaśnienie (rozumienie) takie generuje.*

Hipoteza ta wydawać się może nie do końca jasna. Użyte zostały w niej pojęcia, co do których w filozofii nie ma zgody (wyjaśnianie, rozumienie), które są nieostre („to, co społeczne”, „to, co prawne”) lub za którymi stoi wiele lat sporów teoretycznych (superweniencja i ugruntowanie). W związku z tym, w niniejszej pracy sporo miejsca poświęcono zarówno analizie tych pojęć i wyrosłych wokół nich debat filozoficznych, jak i wyborowi takich sposobów ich rozumienia, które są najbardziej użyteczne w kontekście filozofii prawa. Trzeba jednak mieć świadomość, że wybory te mają – do pewnego przynajmniej stopnia – charakter arbitralny. Nie jest to jednak coś wyjątkowego: „ustalenie słownika” stanowi przecież typowy zabieg poprzedzający prowadzenie złożonych rozważań filozoficznych.

Niniejsza praca składa się z dwóch części przedzielonych metodologicznym *interludium*. W pierwszej części, obok przedstawienia analizy pojęć rozumienia i wyjaśniania, wykazane zostało, że podejścia redukcjonistyczne i antyredukcjonistyczne nie stanowią satysfakcjonujących teoretycznie wyjaśnień związku między tym, co prawne, a tym, co społeczne. W Interludium, które rozdziela obie zasadnicze części pracy, dokonano analizy dwóch pojęć: „faktów społecznych” i „faktów prawnych”. Ustalono, jakiego typu byty wchodzić mogą w relacje superweniencji i ugruntowania. Z kolei druga część rozprawy stanowi uzasadnienie głównej hipotezy. Po prześledzeniu ogólnofilozoficznej debaty dotyczącej superweniencji i ugruntowania, przeniesiono poczynione ustalenia na grunt teorii prawa i w ich świetle dokonano pozytywnej ewaluacji głównej hipotezy.

20.06.19  
Bartosz Janik